יעסטער
טייל־וויז וואלקנדיק, מיל־דער

Largest Circulation
of any Newspaper entering Jewish Homes in Western Canada.

אידישן וואַרט

THE GATEWAY OF THE WEST

The Israelite Daily Press

זון אויפגאנג — 8.20.
זון אונטערגאנג — 4.26.

מער פאַרשפּרייט
אין די אידישע היימען פון מערב קאנאדע
ווי אלע אנדערע אידישע און ענגלישע
צייטונגען צוזאמען

Vol. 21, No. 278. Wed. Dec. 16, 1931. | Published Daily except Saturday and Sunday | מיטוואך ו׳ טבת, תרצ״ב.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY DEC 31 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

קוזא מאכט ביטערע אטאקע אויף אידן אין רומענישן פּארלאמענט

אנב־אורחא

פון מארק

אביסל וועגן אידישע ענינים

ווידער א אידישער דונער. — דזשעק דעמפּסי און אידישע ענינים. — א ווינטערקערע פראגע ווי די מאנדזשורישע. — איך אר־ווערטייל ברידזש, כאטש עס מאכט א לעבן אן סיי . . .

האט איר באמערקט דאס שטיקל נייעס וועגן דעם פארשטייענדיקן דר־ל צווישן דר. נאסטיס און עקס־סע־נאטאר דאווידסאן, צוויי פראמינענטע ציוניסטישע פירער אין פוילן?

ווי וועלן זיי עס קעמפן צווישן זיך ווידר״אפּגוואשן מיטן שונא׳ס בלוט? נו, איר קענט — נייז, איר קאנט נישט דעם ניט וויסן ביז לאחר המעשה: ס׳איז דא פארשטייט איר מיך, אן ערן־קאדעקס״. וואס דערלויבט ניט ביידן פון די צדדים צו ״אדווערטייזן״ אין פאראויס די כלי־זין מיט וועלכע כאן וועט זיך שלאגן, און צייט און מלאך, וואו דער דזעל וועט פארקומען.

איך שטעל זיך אבער פאר, אז דאס וועלן ניט זיין קיין געלעדענע דעוואל־ווערן, ווייל מיט אזעלכע זאכן שפּילט מען זיך ניט: מאלע וואס קאן זיך מאכן, — א געלעדענער רעוואלווער קאן נאך מעשה־שטן אויסשיסן און חלילה הרג׳ענען א מענטש.

און עס קאן ניט זיין קיין שווערדן מדער מעסער, — ווייל אין אז מען שניידט חלילה אין א פינגער?

נאר וואס־דען, עס וועט אויסגיין מסתמא צו אידישלאכע פעטש, נאר אויף א מאדערנעם אופן: עס וועלן דערביי שטיין סעקונדאנטן פון ביידע צדדים, אין פראקן און אין ציליגדערס, און זיי וועלן קאמאנדעווען, —

״איינס, צוויי, דריי, — פאטש!״

״איינס, צוויי, דריי, — סטאפּ!״

ס׳איז א אידישער ענין!

* * *

און אז דזשעק דעמפּסי איז דא, ווייסט איר? און אז קעצטן אוונט האט ער זיך געביטן מיט סטומאקעס מיט אנדערע מארדע־קלאפּער, צום פארגע־נוגן פון א פיל־טויזנט קעפיקן עולם. ווייסט איר?

אומארע ווייסט איר מסתמא. אויב איר אליין האט עס פארזעען, האט איר אבער א זון, א פלימעניק אדער א שכן, וואס זיינען די טעג געווען זייער יום־טוב׳דיק בעשטימט און וואס דער ״אנ־מא־עקסיקא״ איז אויך ווי אויף א ווילדן מעעשן, וואס איר זייט אזוי ביידיקבילטיק צו דעם נאנצן עסק.

ניין, דזשעק דעמפּסי איז ניט קיין ״ווילד״. כאטש ער איז א גרויסער מעעש, איז דער האט איר פון אים מער געהערט, אין זיין נאמען האט פארשאפן אמערי־קע מער כבוד, ווי, מיר וועלן זאגן, דער פּלאנאזאר דזשאן דיוואי.

פארוואס זשע דערמאן איך עס ווייטער אידישע ענינים? טאקע דער־פאר: וואס שווייגן מיר טאקע, וואס דזשעק דעמפּסי איז ניט קיין איד?

אפשר האט איר עפּעס א מיטל צו דעם? אפשר קאנט איר כאטש דער־ווייזן, אז זיין באנעם מוטע האט גע־וואס א אידישע שוועגער?

דזשעק דעמפּסי שניידט זיך ווידער אויף דעם וועלט־טשעמפּיאן פון מאר־דערקאפּער, און מיר קאנען זיך ניט פארזיגען איבערצולאזן אים פאר די נויים!

* * *

דערפאר האט איר טאקע געמאכט וויסן, אז די לאנע אין מאנדזשוריע האט זיך אביסל בארואיקט דערפאר, ווייל איצט קומט פאר א סך אן אינ־טערעסאנטערער קאמף, ווי דער קאמף צווישן [illegible] וואס קריגט די נאנע און גע־דער״יקער פּובליסיטי״ לויגט זיך דאך יאפאן און כינע ניט דער גאנצער עסק.

און אט דער אנדער קאמף איז, שוין דזשא א אידישער ענין: ס׳איז דער גרויסער ״ברידזש״ קאמף צווישן לענע און יאקאבס פון איין זייט, און די קול־בערסטאנס פון דער צווייטער זייט.

איז ברידזש, ערשטנס, אלב ניט א אידישע, איז אבער זיכער א אידישלא־כע שפּיל: און, צווייטנס, איז דא איין צד, לענין־יאקאבס, ווי איר זעט נאך די נעמען נאך, א אידישער, און ס׳איז אונזער מאצינאנאלער חוב צו ווינשן אים דערפאלג און צו פרייען זיך מיט די זיגן וואס ער האט ביז איצט אפגע־האלטן.

און פארוואס איז ברידזש א אידיש־לאכע שפּיל? ווייל ס׳איז א קאפּ־שפּיל א ביקסן, אז שווערן, אז קאנאנען און אפילו אז פּויסטן, — און א שפּיל וואס אירן שפּילן טאקע בכל תפּוצות אמעריקע, — און נאך א מין שפּילן!

* * *

אט נעמט אזא שפּיל ווי פוטבאל, — כאטש ס׳איז שוין אויך געווארן א אי־דישע שפּיל, וועל איך אבער ניט זאגן, אז ס׳איז א אידישלאכע.

ווייל פרובירט אקאראשט, למשל, ווען איר שפּילט פוטבאל, אוועקשטעלן זיך אויפן ״פעלד״ און אנהויבן גריבלען זיך אין דעם ענין, מיטן ניגון פון נמרא:

״זאל איך ניין אזוי, וועט ער ניין אזוי. אלא וואס דען, זאל איך אפשר ניין נאר אזוי?״

ניין, בעסער פרובירט עס ניט. דא דארף מען זיין רץ כצבי ותבור כארי (לויפן, ווי א הירש און שטארק ווי א לייב), און אויב איר ווילט דא אנ־ווענדן איינערע נמרא מעפּסער, זייט איר א פארפאלענער.

אבער א ברידזש, א שאך, א דאמ־קע, — דאס איז דאך טאקע א מחיה. איר זייט ניט מחוייב צו לויפן, צו כאפּן. איר זיצט זיך רואיק אויף אייער בייגקל און טראכט זיך גוט אריין ווי צו באגראבן אייער קעגנער.

אייער אמאליקער מהרש״א קאן דא איך גוט צונוץ קומען.

און ניט אומזיסט האלטן לענע און יאקאבי אזוי גוט אינם גרויסן קאמף מעגן די קולבערסטאנס און פארשאפן אזוי גרויס כבוד דעם אידישן פאלק!

דר. חיים ווייצמאן וועט ווערן פּרעזידענט פון ענגלישער ציוניסטישער פעדעראציע

(ספּעציעלע טעלעגראמע צו ״דאס אידישע וואָרט״ פון ״איטא״)

לאנדאן, דעצ. 16 (איטא). — דר. חיים ווייצמאן וועט אנגענומען די איינלאדונג צו זיין א קאנדידאט פאר דער פּרעזידענטשאפט פון דער ענגלי־שער ציוניסטישער פעדעראציע, ביי דער יערלאכער קאנפערענץ וואס וועט פארקומען אין יאנוואר. דר. עדער, דער איצטיקער פּרעזידענט, האט באשלאסן צו רעזיגנירן לטובת ווייצמאנען.

דר. ווייצמאן איז איצט ערן־פּרעזי־דענט פון דער פעדעראציע. צו דעם ערן־פּאסטן איז ער דערווייל געווארן נאך פאר דעם קאנגרעס, אויפן אר־דנונג פון פארשטארבענעם לארד מעלטשעט

סאקאלאוו זעט זיך מיט פּרע־מיער מאקדאנאלד

לאנדאן, דעצ. 16 (איטא). — נחום סאקאלאוו, פּרעזידענט פון דער אל־וועלטלאכער ציוניסטישער ארגאניזא־ציע, האט נעכטן נעהאט א לייגגערן שטופּע מיט פּרעמיער ראמזי מאקדא־נאלד, דיסקוטירנדיק מיט אים אויף א פריינטלאכן אופן פארשיידענע פאר־לעסטיגער פראגעס.

לערער אין א״י דערקלערן איין־טאגיקן סטרייק

ירושלים, דעצ. 16 (איטא). — אן איין־טאגיקער סטרייק איז דערקלערט געווארן פון נעכטן 10 אזיינער אינ־דערפרי פון אלע לערער אין די ציו־ניסטישע שולן, אין פּראטעסט קעגן דעם וואס זיי האבן נאך ניט געקראגן זייערע שכירות פאר די חדשים יוני און יולי.

די שולן, וועלכע דערווארטעט, וועלן היינט געעפנט ווערן ווי געוויינלאך.

כינע בלייבט פּאקטיש אן א רעגירונג

אכציק טויזנט סטודענטן, איגנאדירנדיק קריגס צושטאנד, אטאקירן פּאליציי און סאלדאטן, און פאדערן מלחמה מיט יאפּאן. — רעגירונג רעזיגנירט

(ספּעציעלע טעלעגראמע צו ״דאס אידישע וואָרט״ פון ״איטא״)

נאנקין, כינע, דעצ. 16. — די נאצי־צו פארהאנדלען וועגן פאראייניקונג מיט שנא נאנקין. זיי זיינען באגריסט גע־ווארן ווי ״די רעטער פון פאלק״. מען הערט אז, אז זיי זאלן נעמען אן אנ־געזעענען אנטשיידן אין דער פארמירונג פון א נייער רעגירונג.

מען גלויבט דא אבער ניט שטארק, אז דער יונגער אמביציעזער רעזיגנ־ירטער פּרעזידענט, טשיאנג קאי־שעק, האט געמיינט ערנסט מיט זיין רעזיג־נאציע. מען גלויבט, אז ער וועט נאך קומען צוריק און וועט פּרובירן פאר־כאפּן די מאכט ביי דער ערשטער גינס־טיקער געלעגענהייט.

—(::)—

שלום־עליכמס יקנה״ץ דא יאנוואר 15טן

שלום עליכמ׳ס קאמעדיע ״יקנה״ץ״ (אדער ״דער־בערוש קראד״), אין פיר אקטן, וועט דא אויפגעפירט ווערן צום ערשטן מאל, אונטער דער רעזיש פון ב. שעפּס, פרייטאג, יאנוואר 15טן, אין פּלעיהאוז טעאטער.

ווי מר. שעפּס דערקלערט, האט ער אויסגעקליבן די דאזיקע קאמעדיע צו שפּילן דא דעם ווינטער, ווייל דארטן ווערט געשפּילדערט א בערגל קראך, וואס דערמאנט, ווייזט שטארק אין כאר־אקטער דעם קראך אויף וואל סטריט.

די פארשיידענע ספּעקולאנטן טיפּ (אינשליסנדיק דעם מנחם־מענדל) אין ״יקנה״ץ״ זיינען איינגעלאך די קליינ־סטע־טלדיקע קאפּיעס פון די גרויסע מנחם־מענדלס פון וואל סטריט.

די קאמעדיע איז נאך פאר שלום־עליכמ׳ס לעבן געשפּילט געווארן אין מאמאשעווסקים טעאטער אין ניו־יארק, אז, ווי עס דערציילט זיך, האט דער געפאקטער טעאטער שיר ניט אריינ־געפאלן אין היסטעריקע פון געלעכ־טער.

ארום 25 פּערזאן, פון די בעסטע אידישע דראמאטישע קרעפטן אין שטאט, באטייליקן זיך אין דער אויס־פירונג. די רעפּעטיציעס גייען שוין אן פאר א פאר וואכן צייט.

—(::)—

אלטער וויניפּעגער תושב געשטארבן

ישעיה שווארצוואלד, באקאנטער אלטער וויניפּעגער אידישער תושב, איז געשטאָרבן לעצטן שבת אין זיין היים, מעגנום עווע. אין עלטער פון 70 יאר. די לויה איז פארגעקומען זונטאג, צום שעהי צדק בית־עלמין, און רבי הער־סאן האט געמאכט דעם הספּד.

דער פארשטארבענער איז געקומען פון רומעניע מיט ארום 30 יאר צוריק. ער איז דא געווען איינער פון די גרינ־דער און א טעטיקער מיטגליד פון דער בית־אברהם (רומענישער) שול.

ער האט איבערגעלאזן זיין פרוי, און 7 קינדער: מרים, רחל גימפּל און מרס. גנדיקע זיינען דערווייל געווארן: רבי סאלאמאן פרענק, פּרעזידענט; מעקס העפּנער, וויצע־פּרעזידענט; לא־רענס ע. טעפּער, קאסירער; דר. ה. מע־דוש. ע. קוראנסקי, פינאנץ־סעקרעטאר; דר. ס. ה. טשוירטשיל, מאנעטאר; פרענק בוקוואלד, געהילף מאנעטאר; מ. נ. זימערמאן, וואָרדען; אויזרוין דארפ־מאן, גארדיען, און טראסטיס — נעוו. פּרעז. מ. דוש. פינקלשטיין, נעוו. פּרעז. דוש. י. סטיין און דוש. מ. כערנשטיין.

פּרעמיער דזשאן ברעקען

פּרעמיער ברעקען נאמינירט קאנדידאט פון פּראגרעסיוון און פון ליבעראלן

דהי פּא, מאנ., דעצ. 16. — פּרע־מיער דזשאן ברעקען איז דא נעכטן נא־מינירט געווארן קאנדידאט אין די קר־מענדיקע פּראווינציעלע וואלן פון צוויי באזונדערע קאנווענשאנס: א פּראגרע־סיווער און א ליבעראלער.

די קאנווענשאנס זיינען אפּגעהאלטן געווארן אין צוויי באזונדערע זאלן אר־בערן נאס, און אויף ביידע קאנווענ־שאנס איז די נאמינאציע געווען אן איינשטימיקע.

—(::)—

פּראנצויזישע רעני־רונג העלפט דער באנק פון פראנקרייך

פּאריז, דעצ. 16. — פּרעמיער לאר־וואל האט געקראגן די גוטהייסונג פונם דעפּוטאטן קאמער צו פארנינטיקן די באנק פון פראנקרייך פאר די פאר־לוסטן וואס זי האט געליטן פונם פאל פון דעם ענגלישן פונט.

מיט 321 שטימען צו 269 האט דער קאמער געשטימט צו גונסטן פון דעם פּלאן גוט צו מאכן די פאר־לוסטן פון דער באנק אויף דער סומע פון 100 מיליאן דאלאר.

זשערמעין מארטען, געווזענער בורזשעט מיניסטער, האט אנגעפירט אן עקשנות׳דיקן קאמף קעגן דעם פּלאן אבער ער איז דורכגעפאלן. פונקט אזוי איז אויך דורכגעפאלן אן אמענדמענט פון די סאציאליסטן.

—(::)—

איך ווערט פּארזיצער פון אימיגראציע קאמיסיע

וואשינגטאן, דעצ. 16 (איטא). — קאנגרעסמאן דיקשטיין אין דערווייל־לט געווארן נעכטן פּארזיצער פון דער הויז קאמיסיע פאר אימיגראציע. דאס איז צום ערשטן מאל פאר א צאל יארן, אז א אידישער קאנגרעסמאן זאל קריגן די דאזיקע פּאראיצרשאפט.

דער פאקט ווערט אנגענומען ווי אן אנדייטונג, אז אין דער קאמיסיע הערשט איצט א מער ליבעראלע שטי־מונג צו אימיגראנטן, און אז א צאל קאנגרעסלייט וואס זיינען געווען פון דער קאמיסיע זיינען פארבליבן געווארן מיט מער אירן־פריינטלאכע.

אידישע אוטאנאמיע אין לאטוויע געדרא־עט פון נעפאר

ריגע, לאטוויע, דעצ. 16. — דער רעגירונגס סובסידיע צו די מינדערהייט טעאטערס, פון וועלכע אויף דער אידי־שער ״טעאטער האט גענאסן, דערמעג־לאכנדיק זיין עקזיסטענץ, וועט גע־שניטן ווערן קומענדיקן יאר. — ווי דער בילדונגס מיניסטער האט גענעגן אן אנצוהערענישע ביי א פּרעסע אויס־נאמע.

כאטש דער מיניסטער האט דער־קלערט דעם שריט מיט דער נוינווענ־דיקייט פון עקאנאמיע אינם פּנים פונם קריזיס, ווערט עס אבער פארשטאנען, אז די רעגירונג גיט זיך אונטער צו דער וואקסנדיקער אגיטאציע פון דער לאטווישער שאוועניסטישער פּרעסע, וועלכע פאדערט די אפּשאפונג פון די אזוי־גערופענע מינדערהייט פּריווילע־גיעס.

די אגיטאציע אין דער דאזיקער פּרע־סע שטעלט אויף אין געפאר די עקזיס־טירנדיקע מינדערהייט דעפּארטמענטן פאר בילדונג און פּרעסע, די פאדערונג אין פאר דער פולער אפּשאפונג פון קולטורעלער אווטאנאמיע פאר מיני־דערהייטן, און אז דער אלגעמיינער שול דעפּארטמענט זאל האבן דעם אויפזיכט אויך אויף די מינדערהייט שולן.

ברישיש מ׳לנערס וועלן מוזן באַ־נוצן 70 פּראָצ. דאָמיניאָן וו״ץ און 15 פּראָצ. ענגלישע

אטאוואַ, דעצ. 16. — אין אן אינ־טערוויו האט דא פּרעמיער ר. ב. בע־נעט דערקלערט, אז די בריטישע רעג־רונג פלאנעוועט איצט א ווייץ קוואטא פון 70 פּראצענט פאר די דאמיניאנס, 15 פּראצענט ענגלישע ווייץ און 15 פּראצענט פון אנדערע לענדער. דאס איז א פיל העכערע קוואטא פאר די דאמיניאנס, ווי עס ווערט באריכטעט אינם ״מילנער״ אין ענגלאנד.

״מילנער״ באריכטעט 55% קוואטא פאר דאמיניאנס

לאנדאן, דעצ. 16. — לויט א דער־קלערונג פון דער אויסגאבע ״דער מילנער״, אפיציעלער אָרגאן פון די בריטישע מילנער, שלאגט די בריטי־שע רעגירונג פאר, אז מילנער אין ענגלאנד זאלן מוזן נעבראוכן א קווא־טא פון ניט וויניקער ווי 55 פּראַ־צענט פון די ווייץ וואס זיי מאלן פון די דאמיניאן אימפּארטן.

דער פארשלאג איז געמאכט געווא־רען ביי א קאנפערענץ פון דער אל־שטיער פון דער רעגירונג מיט די מילנערס. צו באטראכטן די ווייץ קוואטא פראגע, מר. דזש. ה. טאמאס, סעקרעטאר פאר די דאמיניאנס, האט מיט איינינקן טעג צוריק דערקלערט אין פארלאמענט, אז ענגלאנד וועט פאר דער דאזיקער קאנצעפּציע צו די דאמיניאנס פארלאנגען פון זיי ענ־לאכע פּארצונג פאר איר האנדל.

״דער מילנער״ פארזיכערט, אז די רעגירונג וועט באשטימען די פאלגנ־דיקע קוואטעס פאר מעל פאר אי־נערלאנד געבראוך: ענגלישע ווייץ, 15 פּראצענט; דאמיניאן ווייץ, 55 פּראצענט, און אויסלענדישע ווייץ, 30 פּראצענט. פריער האט מען ניט דערווארט קיין גרעסערע קוואטא ווי 47 פּראצענט פאר די דאמיניאנס.

״דער מילנער״ דערקלערט ווייטער, אז די רעגירונג וועט קירצלאך פאר־שלאגן אויך א מאקסימאלן פּריין פאר דעם אינערלאנד ווייץ־שניט פון קר־מענדיקן סעזאן, וואס וועט זיין צווי־שען 45 און 50 שילינג א פערטל (אן ערך פון $1.20 ביז $1.28 א בושל).

צוויי אינדישע מיידלאך דערשיסן אויף טויט בריטישן ריכטער

ניו־דעלהי, אינדיע, דעצ. 16. — צוויי בענגאלישע הויף־שול מיידלאך האבן דא דערשאסן אויף טויט דעם בריטישן קריין־ריכטער, טשארלס דזשאפרי באקלענד סטיוענס, און האבן פארוואונדעט זיין אדיוטאנט, די מיידלאך, וועלכע זיינען דערנאך ארעסטירט געווארן, האבן דערקלערט, אז זיי האבן באגאנגען דעם טאט אינם קאמף פאר אינדיעס אומאפּהענגיג־קייט.

די מיידלאך זיינען, ווי די פּאליציי באהויפּטעט, מיט סאנטי גאוזע, טאכ־טער פון א פארשטארבענעם פּראפע־סאר, און מיט סוניטי טשאוודהורי.

די צוויי מיידלאך זיינען אריין צום ריכטער מיט דער פּרעטענזיע, אז זיי ווילן אים זעגן ווענן אראנזשירן א רעגן.

דריי־יאָריק אינגעלע דערטרונקען זיך אינ׳ם אסניבאָין טייך

שפּילנדיק זיך אויפן אייז פון אסי־באין טייך ביים ברעג פון דאדרין סט., נעכטן אינדערפרי, איז פּרעדי נאר־דאן, 3 יאר אלט, זון פון מר. און מרס. א. גארדאן, 526 דארין סטריט, אריינ־געפאלן אין א לאך וואס איז געווען דורכגעבראכן אינם אייז, און ער איז דערטרונקען געווארן.

דאס קינד איז צען אזייגער אינדער־פרי אוועק מיט זיין ברודער צו שפּילן זיך אין דרויסן און זיי זיינען אוועק־גענאנגען צום טייך מיט נאך א איינגל, זייערער א שכן.

מרס. דזש. רידעל, 529 דארין סט. האט געזעען די קינדער נעכטן נאך 10 אזייגער. אינדערפרי שפּילן זיך ביים טייך און מיט עטלאכע מינוט שפּעטער האט זי דערהערט פון דער טראגעדיע. ווען פרעדי׳ס חברים זיי־נען מיט א געוויין געקומען צולויפן אהיים און זיי האבן אנגעזאגט די טרויעריקע בשורה, אז ער איז דער־טרונקען געווארן.

מען האט באלד געמאלדן דער פּאַ־ליציי און דריי פּאליציסטן זיינען גע־קומען און זיי האבן אנגעהויבן צו זוכן דעם יונגן קרבן פון נאכלעסי־קייט. זיי האבן ארומגעבראכן שטי־קער אייז ארום, אבער אן רעזולטאט־מען. זיי האבן דערווייל דאס קינד ניט געפונען.

דר. יאָרק אינגעלע דערטרונקען אין אַלטוויע

(ספּעציעלע טעלעגראמע צו ״דאס אידישע וואָרט״ פון ״איטא״)

לאנדאן, דעצ. 16. — אין אן אינ־טערוויו האט דא פּרעמיער ר. ב. בע־נעט דערקלערט, אז די בריטישע רעג־רונג פלאנעוועט איצט א ווייץ קוואטא פון 70 פּראצענט פאר די דאמיניאנס, 15 פּראצענט ענגלישע ווייץ און 15 פּראצענט פון אנדערע לענדער. דאס איז א פיל העכערע קוואטא פאר די דאמיניאנס, ווי עס ווערט באריכטעט אינם ״מילנער״ אין ענגלאנד.

״מילנער״ באריכטעט 55% קוואטא פאר דאמיניאנס

לאנדאן, דעצ. 16. — לויט א דער־קלערונג פון דער אויסגאבע ״דער מילנער״, אפיציעלער אָרגאן פון די בריטישע מילנער, שלאגט די בריטי־שע רעגירונג פאר, אז מילנער אין ענגלאנד זאלן מוזן נעבראוכן א קווא־טא פון ניט וויניקער ווי 55 פּראַ־צענט פון די ווייץ וואס זיי מאלן פון די דאמיניאן אימפּארטן.

דער פארשלאג איז געמאכט געווא־רען ביי א קאנפערענץ פון די פאר־

אידישע אוטאָנאָמיע אין לאָטוויע געדראָ־עט פון נעפאָר

ריגע, לאטוויע, דעצ. 16. — דער רעגירונגס סובסידיע צו די מינדערהייט טעאטערס, פון וועלכע אויף דער אידי־שער ״טעאטער האט גענאסן, דערמעג־לאכנדיק זיין עקזיסטענץ, וועט גע־שניטן ווערן קומענדיקן יאר. — ווי דער בילדונגס מיניסטער האט גענעגן אן אנצוהערענישע ביי א פּרעסע אויס־נאמע.

כאטש דער מיניסטער האט דער־קלערט דעם שריט מיט דער נוינווענ־דיקייט פון עקאנאמיע אינם פּנים פונם קריזיס, ווערט עס אבער פארשטאנען, אז די רעגירונג גיט זיך אונטער צו דער וואקסנדיקער אגיטאציע פון דער לאטווישער שאוועניסטישער פּרעסע, וועלכע פאדערט די אפּשאפונג פון די אזוי־גערופענע מינדערהייט פּריווילע־גיעס.

די אגיטאציע אין דער דאזיקער פּרע־סע שטעלט אויף אין געפאר די עקזיס־טירנדיקע מינדערהייט דעפּארטמענטן פאר בילדונג און פּרעסע, די פאדערונג אין פאר דער פולער אפּשאפונג פון קולטורעלער אווטאנאמיע פאר מינ־דערהייטן, און אז דער אלגעמיינער שול דעפּארטמענט זאל האבן דעם אויפזיכט אויך אויף די מינדערהייט שולן.

עדי פּאַרקער

ערי פּארקער, זון פון מר. און מרס. ה. פּארקער, וועט זיין איי־נער פון די אנטשיידענערס אין דעם ראדיא פּראגראם פון ״דאס אידישע וואָרט״ קומענדיקן זונטאג, דעצ. 20טן, 12.45 נ. מ., פון דער סי. קיי. וויי.

ערי פּארקער, 14 יאר, א תלמיד פון י. ל. פּרץ מיטל־שול, צייגט ארויס הביבשן דראמאטישן טאלאנט — וואס איז אנומלט אנערקענט געווארן פון א היגער ענגלישער ציימונג, אין אן איבערבליק איבער אן אויפפירונג אין מאקריי סקול, אין וועלכן ער האט געשפּילט די הויפּט ראל. ער וועט געבן א דע־קלאמאציע אין אידיש.

פּאלנט נאך וויטערדיקע איינ־צעלהייטן וועגן אונזער ראדיא פּראגראם

און שרייבט אייערע מיינונגען צו אונז און צו דער סי. קיי. וויי., אין פּארקער, אין דער דאזיקער פּראגראם.

פּאַרזיצער און דעפּוטאטן שוויגן, ווען ער ווארפט שמוציקסטע זידלערייען אויף אידן

אטאקירט אויך פעלקער־ליגע ווי א ״אידישע ליגע״. — זאגט רומענישע זאל ניט צאלן חובות צו אידישע באנקי־רען. — אנערקענט זיך פאר היטלערס אן אָנהייגער. — פּראטעסטן פון אידישע דעפּוטאטן אינגאנצן

(ספּעציעלע טעלעגראמע צו ״דאס אידישע וואָרט״ פון ״איטא״)

בוקארעסט, דעצ. 16 (איטא). — א גרויסער שטורעם, וואס האט שיר ניט געפירט צו א געשלעג צווישן די אנטי־סעמיטישע און די אידישע דעפּוטאטן, אין אויסגעבראכן אין פארלאמענט, וועלן אלעקסאנדער קוזא האט געמאכט איינע פון זיינע ביטערסטע און ווילד־סטע אטאקען אויף אידן, בלויז א דאנק דער אריינמישונג פון פּרעמיער יאראנאס זון, וועלכער האט פארטראגן דעם אויפזעער אינם דעפּוטאטן זאל, איז אן ערנסטער געשלעג אויסגעמידן געווארן.

קוזא האט אין זיין רעדע געפאדערט, אז רומעניע זאל אויפהערן צאלן פּראָ־צענטן אויף אירע אויסלענדישע חלו־אות, ווייל דאס געלט גייט אלעאיינס אין די קעשענעס פון די פּאריזער אי־דישע באנקירן, וועלכע זיינען ניט מער ווי ״שמוציקע זשידאעס״ (א רומעניש זידל־ווארט פאר אידן).

די אידישע דעפּוטאטן לופטא און ״דערציילט, אז ער האט נאך קוזאס רע־דע געפרעגט א צאל דעפּוטאטן פון פּארלאמענט. פארוואס זיי האבן גע־שוויגן און אים ניט אויבערגעשלאגן ווען פונם קאמער. סעבאסטיאן ראדיאווייצ׳, ער האט בא־לייידיקט ניט בלויז די אידן, נאר אויף פראנקרייך און די פעלקער־ליגע. א דעפּוטאט האט אים דערוויי־גענענטפערט: ״אויב יארגא און די אנ־דערע מיניסטערן האבן אויסגעהערט קוזאן שווייגנדיק, איז דאס געווען אן אנצוהערעניש צו אונז מיר זאלן מער דערפארענע פּרעזידענטן, וועלכע אויף שווייגן״.

בני־ברית דערווילן נייע באאמטע ביי יערלאכער פּאראזאמלונג

מעקס העפּנער, וויצע־פּרעזידענט

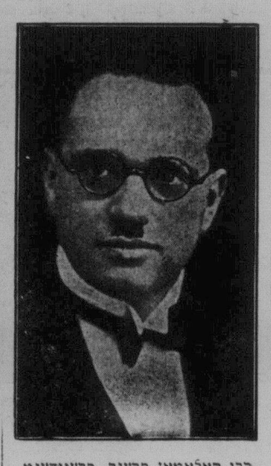

רבי סאלאמאן פרענק, פּרעזידענט

די יערלאכער פּאראזאמלונג פון בני־ברית לאדזש נו. 650 (וויניפּעג) איז דורכגעפירט געווארן מאנטאג אונט, אין טראוולערס האל. עס זיינען פאר־געקומען וואלן פאר באאמטע, און פאל־גנדיקע זיינען דערווייל געווארן: רבי סאלאמאן פרענק, פּרעזידענט; מעקס העפּנער, וויצע־פּרעזידענט; לא־רענס ע. טעפּער, קאסירער; דר. ה. מע־דוש. י. סטיין און דוש. מ. כערנשטיין.

א מעשה מיט א מוסר־השכל: ״האוס ברו״ דארף מען טרינקען אליין, אן פריינט

עליקס טשאמער, 628 קאנסול לחיים, געוואונשן זיך כל טוב ווי ביי עוועניו, קנייטשט זיך איצט זיין שטע־רען און ער שטריינגט זיך אז צו ווען אין דער בעסטער אדרענונג ווען ער דערגרייכן זיין באשלוס: ״לויגט זיך ניט . . . איינער פון זיינע פריינט צו נעמען מתנות פון א פריינט, אדער וואלט זיך ניט באריטט פאר דער פּאליציי א מתנות און צי איז כדאי צו טיילן זיך מיט זיי מיט אנדערע פריינט?

טשאמער האט זיך ערשט צוריק געקערט פון א רייזע איבער דער קאנטרי, אנגעלאדן פול מיט גוטע זאכן — מתנות פון זיינע פריינט לכבוד דעם סעזאן פון גוטן ווילן צווישן מענשן און פרידן אויף דער ערד.

צווישן די מתנות האט ער אויך מיטגעבראכט א קרוג ״זאפּטיקייט״ — ערשט קלאסיקע ״האוס ברו״. זיין הארץ האט אים אבער ניט געלאזט אז בלויז ער אליין זאל הנאה האבן פון אוא ״פּיין ביסעלע״. האט ער גערופן אויף ״קידוש״ א פאר גוטע ברידער און מען האט געמאכט א איך זיך אליין היטן״.

איך ווערט פּאַרזיצער פון אימיגראַציע קאָמיסיע

וואשינגטאן, דעצ. 16 (איטא). — קאנגרעסמאן דיקשטיין אין דערווייל־לט געווארן נעכטן פּרעזיצער פון דער הויז קאמיסיע פאר אימיגראציע. דאס איז צום ערשטן מאל פאר א צאל יארן, אז א אידישער קאנגרעסמאן זאל קריגן די דאזיקע פּאראיצרשאפט.

דער פאקט ווערט אנגענומען ווי אן אנדייטונג, אז אין דער קאמיסיע הערשט איצט א מער ליבעראלע שטי־מונג צו אימיגראנטן, און אז א צאל קאנגרעסלייט וואס זיינען געווען פון דער קאמיסיע זיינען פארבליבן געווארן מיט מער אירן־פריינטלאכע.

טשוירטשיל בעסערט זיך

ניו־יארק, דעצ. 16. — ווינסטאן טשוירטשיל, וועלכער ליידעט פון א לונגענדקראנקהייט פאראורזאכט פון אן עקסידענט זונטאג אוונט, ווען ער איז דא אומגעוואוארפן געווארן פון א טעקסי קעב, בעסערט זיך, לויט א באריכט פון זיין דאקטאר.

—(::)—

אויף א באזוך אין שטאט

מר. ד. וויקער, פון אידנברידזש, מאנט., איז אויף א קורצן באזוך אין שטאט. ער איז דער גאסט פון זיין שוואגער און שוועגערן, מר. און מרס. ל. סעדלעצקי, 395 פּרינסעסשטרעט עווע.

מר. ד. וויקער איז איינער פון די ערשטע און באקאנטסטע פּיאנערן פון דע מאידנברידזשער אידישן ישוב. ער איז אויך דער ריזן (מעיאר) פון דער מוניציפּאליטעט, די מערהייט איינוואוינער פון וועלכער איז אנב ניט קיין אידישע, שוין פאר א צאל יארן געווען מעיאר פון אזא ״פּיין ביסעלע״. האט ער גערופן אויף ״קידוש״ א פאר גוטע ברידער און מען האט געמאכט א איך זיך אליין היטן״.

דר. ה. ווייצמאן

Classifie
FOR S
PERS
PROFESSOR
LYCEUM PRIV
Phone
KILSH
Canada Bldg.
WESTERN TRANSFER
Simkin's
456 STI
Phor
BONNEA
316 NOTRE
PHON
CHARLES
376 Colony St
371 Notre Dame
Sheps Age
53 807
O. DET
Physiologist
TUESDAY DEC.